

Analiza impactului de reglementare

proiectul hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 (Planul de acțiuni privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2023)

proiectul de hotărîre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare întru implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	- Proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 (Planul de acțiuni privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2023). - Proiectul de hotărîre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare întru implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol.
Data:	24 august 2020
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
Subdiviziunea:	Serviciu de politici în domeniu fondului funciar și îmbunătățiri funciare
Persoana responsabilă și datele de contact:	Angela Dogotari Vasile Nemțanu Tel: 022 204 536 Email: angela.dogotari@madrm.gov.md vasile.nemțanu@madrm.gov.md

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

1. *Proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 (Planul de acțiuni privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2023), are drept scop soluționarea problemelor ce țin de degradarea accelerată a resurselor de sol și constă în realizarea măsurilor de stopare a degradării și de sporire a fertilității solurilor prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare, implementarea tehnologiilor moderne și a practicilor agricole prietenoase mediului.*

2. *Proiectul de hotărîre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare întru implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol, are drept scop stabilirea condițiilor și procedurilor de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare întru implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol.*

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

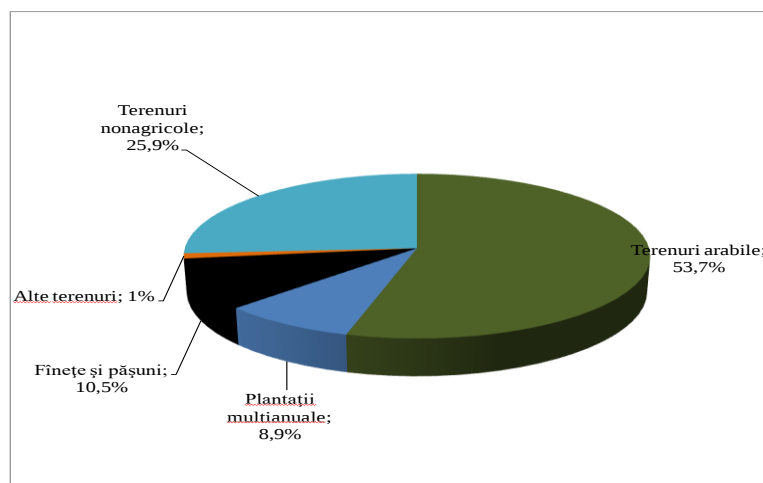
Proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 (Planul de acțiuni privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2023).

Solul prin compoziția și fertilitatea sa naturală, se caracterizează printr-o diversitate remarcabilă și au un grad diferit de degradare (70 % din total).

Conform informației instituțiilor științifice din domeniul solului circa 689 000 ha (27 % din terenurile agricole) sînt de calitate superioară. Cu toate acestea, calitatea solurilor a scăzut cu 5 puncte în 30 de ani, în urma exploatării intensive.

Conform informației din Cadastrul funciar la situația din 1 ianuarie 2020, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 357/2020 suprafața suprafața țării este de 3,6 mil.ha, inclusiv terenuri cu destinație agricolă constituie 2,0 mil. ha.

Structura terenurilor agricole

Astfel, conform informației din Cadastrul funciar, nota medie de bonitate constituie 64 puncte.

TOTAL terenuri (UTA) pe RM	Din care supuse cercetărilor pedologice	Nota medie ponderată de bonitate, (puncte)	Terenuri erodate, inclusiv			
			total	Slab	Moderat	Puternic
3364050	2201836	64	1015693	572353	300341	143204

Sursa: Cadastrul funciar la situația din 01.01.2019

Cauzele principale a degradării solului fiind: nerespectarea rotației asolamentelor, reducerea culturilor furajere cu leguminoase, reducerea utilizării îngrășămintelor organice și minerale, lucrarea solului și practicile de recoltare necorespunzătoare, modificarea condițiilor hidrologice, defrișarea pădurilor și fișiilor de protecție a câmpurilor, gestionarea necorespunzătoare a pășunelor, utilizarea necorespunzătoare a utilajelor grele în agricultură și degradarea biologică a solului.

În consecință poate duce la: pierderea materiei organice, degradarea structurii solului, compactarea suprafeței solului, infiltrarea redusă a apei, pierderea de sol la suprafață, îndepărtarea substanțelor nutritive, scăderea productivității solului, pierderea conținutului de carbon organic din sol.

Reducerea materiei organice în sol este cauzată de prezența în cantități reduse a organismelor în descompunere sau de un ritm accelerat de descompunere ca urmare a modificării factorilor naturali sau antropogeni. Astfel, materia organică din sol reprezintă o sursă de hrană pentru fauna din sol și contribuie la biodiversitatea solului, aceasta este principalul responsabil pentru fertilitatea solului, iar carbonul organic din sol susține structura acestuia, îmbunătățind mediul fizic pentru pătrunderea rădăcinilor în sol. Scăderea calității solurilor ca consecință a eroziunii acestuia, duce la scăderea productivității culturilor agricole și a eficienței producției agricole

Conform datelor instituțiilor științifice din domeniul solului starea actuală a învelișului de sol este nesatisfăcătoare pe circa 50 % din terenurile agricole și circa 10 la sută critică din aceste considerente protecția, ameliorarea și utilizarea durabilă a solurilor devine unul din principalele obiective strategice în politica statului.

Degradarea terenurilor agricole de calitate superioară aduce prejudicii enorme domeniului agricol. Astfel, Republica Moldova este parte a Convenției deșertificării (Neutralității Degradării Terenurilor (LDN) și are misiunea de a întreprinde acțiuni concrete în acest scop.

Cele mai avansate forme de degradare a solurilor, conform pct. 8 din Regulamentul privind condițiile și procedurile de realizare a activităților de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 691/2018 sunt:

Solurile cu eroziune în adâncime (ravene) – aceasta fiind cea mai avansată formă de degradare ce pune dificultăți severe la efectuarea lucrărilor agricole, dezmembrează suprafața terenurilor, iar în unele cazuri pot afecta și obiective economice, căi de comunicație și localități. O metodă efectivă de combatere a eroziunii de adâncime este împădurirea și aplicarea unor măsuri hidrotehnice simple.

În perioada anilor 1911 - 1965 suprafața ravenelor a crescut de la 14434 ha până la 24230 ha. Stoparea lucrărilor de lichidare a ravenelor și gospodărirea nerațională în agricultură a condus în ultimii ani la creșterea numărului și suprafeței ravenelor. Conform datelor IP. „IPAPS „N. DIMO” prejudiciul cauzat de eroziunea în adâncime constituie anual circa 3,475 miliarde lei. Suprafețele de terenuri agricole cu eroziune în adâncime care sunt în prezent stringent de a fi stabilizat se indică în tabelul de mai jos.

TOTAL pe RM, ha	Suprafața terenurilor agricole cu eroziune în adâncime (ravene), ha
-----------------	---

	Arabil	Plantații multianuale	Pășuni	Fînețe
1812,35	226,41	95,22	1456,12	34,6

Sursa: Direcțiile raionale, municipale Agricultură și Alimentație, UTA Găgăuzia

Soluri afectate de alunecări active, prăbușiri și surpări

Caracteristica principală a alunecărilor pe teren o constituie desprinderea unor mase de sol de diferite volume și la diferite adâncimi și alunecarea lor spre locuri mai joase, însoțită de deteriorarea completă sau parțială a învelișului de sol, ceea ce conduce la pierderi de terenuri agricole, distrugerea localităților, drumurilor și altor obiecte de menire socială. Factorii cauzați ai declanșării alunecărilor pot fi naturali și artificiali.

Se atestă o creștere anuală a suprafețelor alunecărilor deteriorate în anul 1970 – 21,2 mii ha, iar în anul 2020 – 90,0 mii ha. Pe teritoriul Republicii Moldova suprafața alunecărilor de teren cu înveliș de sol, deteriorate constituie 24,6 mii ha. Prejudiciul cauzat constituie 11,396 mlrd mln lei. Suprafața totală a alunecărilor active și celor stabilizate constituie 133 222 ha. Cea mai simplă și eficientă soluție este împădurirea terenurilor. În tabelul anexat sunt indicate datele din teren ce țin de necesitatea stringentă de stabilizare a suprafețelor de terenuri agricole cu soluri afectate de alunecări active, prăbușiri și surpări.

TOTAL pe RM, ha	Suprafața terenurilor agricole cu soluri afectate de alunecări active, prăbușiri și surpări, ha			
	Arabil	Plantații multianuale	Pășuni	Fînețe
5977,8152	299,38	462,92	5213,74	1,7752

Sursa: Direcțiile raionale, municipale Agricultură și Alimentație, UTA Găgăuzia

Soluri cu exces permanent de umiditate

Formarea și evoluția solurilor nealuviale cu exces de umiditate este condiționată de stagnarea îndelungată a apelor pluviale, apariția la suprafață a izvoarelor de coastă sau a apelor pedofreatice. Excesul de umiditate, atât natural cât și antropic, apare atunci când umiditatea depășește capacitatea pentru apă în câmp. Aplicarea măsurilor agrotehnice pe un sol arat cu exces de umiditate este foarte dificilă. Ca rezultat al irigațiilor intensive sau nerespectării tehnologiei de irigare apare excesul de umiditate și transformarea cernoziomurilor în mocirle. Din cauza nerespectării tehnologiilor agrotehnice și distrugerii sistemelor hidrotehnice existente de desecare în ultimii ani în republică se manifestă procesele excesului secundar de umiditate. Suprafața solurilor hidromorfe nealuviale, cu excepția solonceacurilor și solonețurilor, constituie 42 mii ha, inclusiv lăcoviști cu exces relativ slab de umiditate – 14,5 mii ha, lăcoviști mlăștinoase și soluri mlăștinoase cu exces practic permanent de umiditate – 27,2 mii ha.

Suprafața solurilor cu exces de umiditate constituie circa 193179 ha. Pentru ameliorarea acestora sunt necesare efectuarea lucrărilor de desecare a solurilor prin canale deschise, menținerea apelor freatice sub nivelul critic prin aplicarea drenajului subteran și drenarea-desecarea terenurilor cu exces de apă combinat (pluvial și freatic).

În Tabelul anexat se prezintă date din teritoriu ce țin de necesitatea stringentă de ameliorare a suprafețelor terenurilor agricole cu soluri cu exces permanent de umeditate, pentru perioada implementării Programului.

TOTAL pe RM, ha	Suprafața terenurilor agricole cu exces permanent de umeditate, ha			
	Arabil	Plantații multianuale	Pășuni	Fînețe
6693,01	1766,95	105,44	4798,72	21,9

Sursa: Direcțiile raionale, municipale Agricultură și Alimentație, UTA Găgăuzia

Soluri solonețizate și salinizate

Salinizarea reprezintă acumularea în sol a sărurilor solubile în apă. Sărurile se dizolvă și sunt transportate împreună cu apa, după evaporarea apei sărurile rămân în sol. Salinizarea crește impermeabilitatea straturilor de adâncime ale solului, ce face imposibilă utilizarea terenului pentru cultivare. Factorii care duc la acumularea excesivă de săruri în sol pot fi naturali sau antropogeni, au mai fi: evenimente geologice, care pot crește concentrația de săruri din apele subterane, apele care se revarsă din zone cu substraturi geologice care eliberează cantități mari de săruri, irigarea cu ape cu un nivel ridicat de săruri, utilizarea îngrășămintelor, în special în cazul unei agriculturi intensive și contaminarea solurilor cu ape cu un nivel de săruri ridicate.

Salinizarea reduce calitatea solului și acoperirea cu vegetație. Din cauza distrugerii structurii solului, solurile saline și sodice sunt erodate mai ușor de apă și de vînt. De asemenea, salinizarea provoacă efecte ale deșertificării, cum ar fi pierderea fertilității solului, distrugerea și compactarea structurii solului, precum și formarea unei cruste pe sol. I.P. „IPAPS „N. DIMO” apreciază că prejudiciul total pe întreaga suprafață constituie peste 43,0 mln lei.

Aceste soluri ocupă o suprafață de 149 504 ha. În acest scop este necesar elaborarea și implementarea proiectelor de ameliorare (amendare) a solonețurilor și elaborarea proiectelor complexe de drenare-desecare și amendare a solurilor salinizate-alcalizate. Conform datelor prezentate din teritoriu pe perioada implementării programului se propune de ameliorat suprafața terenurilor agricole cu soluri solonețizate și salinizate conform datelor prezentate în tabelul de mai jos.

TOTAL, ha	Suprafața terenurilor agricole cu soluri solonețizate și salinizate, ha			
	Arabil	Plantații multianuale	Pășuni	Fînețe
8126,93	2384,65	138,31	5603,97	

Sursa: Direcțiile raionale, municipale Agricultură și Alimentație, UTA Găgăuzia

Soluri și biocenoze afectate și distruse (degradate biologic)

Exploatarea intensivă a terenurilor arabile, în asociere cu manifestarea largă a proceselor de degradare fizică și chimică, au condus la degradarea biologică a solurilor, s-au intensificat procesele microbiologice, ce contribuie la mineralizarea humusului, a scăzut de 4-10 ori gradul de activitate al saprofagilor, s-a micșorat de 1,7 – 3,3 ori

coeficientul de acumulare a humusului, a crescut numărul de specii biotice toxice. Schimbările menționate conduc la dehumificare, distrugerea structurii, reducerea capacității de autopurificare a solurilor. Tabelul anexat prezintă date din teritoriu pe perioada implementării programului ce țin de ameliorarea suprafețelor terenurilor agricole cu soluri și biocenoze afectate și distruse (degradate biologic).

TOTAL, ha	Suprafața terenurilor agricole cu soluri și biocenoze afectate și distruse (degradate biologic), ha			
	Arabil	Plantații multianuale	Pășuni	Fînețe
880	291	180	409,0	-

Sursa: Direcțiile raionale, municipale Agricultură și Alimentație, UTA Găgăuzia

Soluri distruse prin lucrări de excavație (cariere)

Distrugerea învelișului de sol prin lucrări de excavare se produce în procesul exploatării carierilor. În Moldova pînă în anul 1990 lucrările de exploatare a carierilor se efectuau fără elaborarea proiectelor de recultivare a terenurilor distruse. În rezultat, în prezent sunt înregistrate 5,0 mii ha de terenuri cu înveliș de sol distrus prin excavare. Costul aproximativ a 5,0 ha de terenuri (cu notă de bonitate de cca 50 de puncte) distruse prin excavare, este de 2,216 mlrd mln lei.

Datele prezentate din teritoriu și suprafața terenurilor agricole cu soluri ocupate cu halde miniere, deșeuri industriale și/sau menajere sunt indicate în tabel.

Total, ha	Suprafața terenurilor agricole cu soluri ocupate cu halde miniere, deșeuri industriale și/sau menajere, ha			
	Arabil	Plantații multianuale	Pășuni	Fînețe
402,09	97,09	2,2	297,69	5,1185

Sursa: Direcțiile raionale, municipale Agricultură și Alimentație, UTA Găgăuzia

Soluri colmatate cu depozite de pedolit slab humifere

Eroziunea prin apă provoacă spălarea pedolitului de pe versanți și acumularea lui ca rezultat al proceselor diluviale și pluviale pe glaeisurile versanților și în depresiuni (vîlcele, văgăuni, văi). În pedolit pe aceste elemente de relief se formează soluri cumulice (deluviale) izohumice profund. Intensificarea bruscă a proceselor de eroziune pe versanții a provocat colmatarea solurilor cumulice izohumice cu un strat de diversă grosime de depozite deluviale sau proluviale de pedolit slab humifer, fapt ce a generat degradarea și reducerea capacității lor productive. Suprafața solurilor colmatate cu depozite de pedolit slab humifere este de cca 119,0 mii ha. Fertilitatea solurilor pe această suprafață a scăzut în medie cu 10 %, cauzînd pierderi de circa 23,8 mln lei pe întreaga suprafață afectată.

Conform tabelului anexat sunt indicate datele prezentate din teritoriu ce țin de suprafața terenurilor agricole cu soluri colmatate cu depozite de pedolit slab humifere.

Total:	Suprafața terenurilor agricole cu soluri colmatate cu depozite de pedolit slab humifere, ha			
	Arabil	Plantații multianuale	Pășuni	Fînețe
802,1	105	54,1	643	-

Sursa: Direcțiile raionale, municipale Agricultură și Alimentație, UTA Găgăuzia

Soluri compactate

Vertisolurile (13,6 mii ha) și solurile vertice sau compacte ocupă circa 60,0 mii ha și se caracterizează prin însușiri fizice nefavorabile: textură fină cu conținut înalt de argilă (> 3,5%), compactare puternică, densitate aparentă mare, hidrostabilitate structurală mică, permeabilitate foarte mică, variație mare de volum (gonflare și contracție) prin îmbibare cu apă și prin uscare. Sub aspectul rezistenței la arat sunt soluri foarte grele și extrem de grele. Datorită proprietăților nefavorabile au o fertilitate scăzută între 10 % și 40 % comparativ cu alte soluri. Pierderile anuale de recoltă cauzate de compactitatea primară, exprimate în lei, sunt de 24,0 mln lei pe întreaga suprafață afectată de acest proces. Tabelul de mai jos indică date din teritoriu privind suprafața terenurilor agricole cu soluri compactate ce necesită stringent efecuirea lucrărilor de sporire a fertilității solurilor.

Total:	Suprafața terenurilor agricole cu soluri compactate, ha			
	Arabil	Plantații multianuale	Pășuni	Fînețe
3040,93	1524,5	0,43	1516	-

Sursa: Direcțiile raionale, municipale Agricultură și Alimentație, UTA Găgăuzia

Soluri desfundate

În procesul fondării plantațiilor industriale de vii și livezi au fost desfundate (arate adînc), la adîncimea de 50-60 cm circa 546,0 mii ha. Ca rezultat al desfundării s-a dereglat rînduirea naturală a orizonturilor genetice și s-au scos la suprafața terestră orizonturile subiacente slab humificate cu conținut sporit de carbonați care în rezultat a dus la degradarea fertilității stratului supriacent (0-30 cm) al solurilor desfundate, proces extrem de pronunțat în cazul desfundării solurilor moderat și puternic erodate. În anul 1965 suprafața terenurilor cu soluri desfundate constituia circa 377 mii ha acestea ajungînd în anii 1990 pînă la 580 mii ha. Utilizarea solurilor disfundate pentru culturi de cîmp a evidențiat o scădere esențială a capacității lor productive. Datele prezentate din teritoriu cu privire la suprafața terenurilor agricole cu soluri desfundate sunt indicate mai jos.

Total, ha	Suprafața terenurilor agricole cu soluri desfundate, ha			
	Arabil	Plantații multianuale	Pășuni	Fînețe
87,92	48,8	2,46	36,66	-

Sursa: Direcțiile raionale, municipale Agricultură și Alimentație, UTA Găgăuzia

În rezultat, pentru a avea efecte pozitive asupra solului este necesar de:

1) a proteja solul împotriva acțiunii mecanice a apei și a vântului (categorie care cuprinde complexul de lucrări de prevenire și combatere (control) a eroziunii solului);

2) a reface (a completa) deficitul de umiditate, conținutul de substanțe organice în sol (categorie care cuprinde irigațiile);

3) a preveni sau a elimina excesul de apă din sol, de la suprafața acestuia (categorie în care se încadrează desecarea și drenajul);

4) a restabili solurile (categorie în care se încadrează lucrările de construcție și exploatare a obiectelor hidrotehnice, lucrările de decopertare selectivă și de copertare a terenurilor deteriorate sau degradate, lucrările de ameliorare a solurilor alcalice și saline);

5) practici de conservare și lucrare a solului;

6) culturi de vegetație de acoperire a solului în timpul iernii;

7) amenajări și menținerea zonelor-tampon cultivate cu iarbă;

8) construirea/reconstrucția structurilor de reținere a solului (terasele sau ziduri), pe terenurile agricole irigate ale câmpurilor în pantă;

9) utilizarea materiilor organice exogene în culturile arabile (gunoiul de grajd natural;

10) conversia către agricultura ecologică;

11) rotația culturilor și sporirea efectivului de animale ceea ce va avea efecte pozitive asupra solului.

De asemenea, în ultimii anii a crescut frecvența secetelor puternice și foarte puternice, consecința căror este reducerea substanțială a producției agricole. Teritoriul Republicii Moldova se încadrează în zona cu umiditate redusă. În cea mai mare parte clima este semiaridă, indicele de ariditate fiind cuprins între 0,4 - 0,5.

Seceta care persistă în urma schimbărilor climaterice afectează producția agricolă și, implicit, securitatea alimentară a țării. Irigația este principala măsură eficientă de optimizare a regimului de umiditate a solului în perioada de vegetație a plantelor. Optimizarea regimului de umiditate a solurilor prin aplicarea irigației reprezintă o necesitate în obținerea recoltelor mari și stabile a plantelor de cultură. În rezultat, este necesar restabilirea sistemelor centralizate de irigații/desecare și efectuarea cercetărilor pedologice în vederea aprecierii stării de calitate a solurilor irigate și instituirea monitoringului pedoirigațional.

Din cele 291,0 mii ha, irigate în 1990, în prezent pot fi asigurate cu irigare circa 40,0 mii ha. În anii 1989 se irigau circa 244,0 mii ha, iar în ultimii ani suprafața s-a redus drastic, astfel în prezent se irigă circa 4,0 – 6,0 mii ha (suprafața fizică). Pe perioada implementării Programului se planifică indicii privind reabilitarea sistemele de irigare prezentați în tabel.

TOTAL	Indicii privind reabilitarea sistemele de irigare
pe RM, ha	
Suprafața, ha	40 000

Sursa: Agenția „Apele Moldovei”

Problemele hidroameliorative ridicate de relief variat, de condiții hidrografice, hidrologice, hidrogeologice și pedologice foarte diferite de la un loc la altul se pot rezolva prin lucrări de desecări - drenaje și combatere a eroziunii solului. Astfel de probleme se datorează unor condiții locale ca: inundații, exces de apă (periodic sau permanent), secete frecvente, saraturarea solurilor etc. Desecarea se realizează prin construirea sistemelor de desecare al căror rol este regularizarea debitului și nivelurilor de apă ce se evacuează și normalizarea funcționării canalelor sistemului. În rezultatul elaborării analizei diagnostice a stării tehnice a infrastructurii de desecare din Republica Moldova se constată că majoritatea elementelor ale acestei infrastructuri (stațiile de pompare, rețelele de aducție a apei, rețelele electrice etc.) se află în stare nefuncțională.

În rezultat, reieșind din starea tehnică a sistemelor de desecare este necesar reabilitarea sistemelor de desecare existente care în rezultat va asigura protejarea terenurilor agricole de inundații.

Pe perioada implementării Programului se planifică indicii privind reabilitarea sistemele de desecare prezentați în tabel.

TOTAL pe RM, ha	Indicii privind reabilitarea sistemele de desecare
Suprafața, ha	6862

Sursa: Agenția „Apele Moldovei”

De asemenea, pentru buna funcționare a sistemelor de irigare și desecare sunt necesare efectuarea lucrărilor de curățare a canalelor de irigare și desecare. Indicii planificați privind curățarea canalelor de irigații și desecare pe perioada implementării Programului se prezintă în tabel.

TOTAL pe RM, km	Indicii privind curățarea canalelor de irigare și desecare
Suprafața, ha	112

Sursa: Agenția „Apele Moldovei”

Totodată, menționăm că în prezent conform Hotărîrii Guvernului nr. 382/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției Relații Funciare și Cadastru, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acesteia, ARFC este autoritatea administrativă responsabilă de implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solului pentru anii 2011-2020. Astfel, pînă în anul 2017, Agenția Relații Funciare și Cadastru prin intermediul Î.S. „Protecția Solului și Îmbunătățiri Funciare” a executat lucrări de realizare a obiectivelor din Program.

Totodată, conform recomandării Curții de Conturi și în vederea eficientizării procedurilor de organizare și realizare a executării activităților de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor, prin Hotărîrea Guvernului nr.

691/2018 a fost aprobat Regulamentul privind condițiile și procedurile de realizare a activităților de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor.

În prezent, conform condițiilor stabilite în hotărârea nominalizată ARFC acumulează și sistematizează dosarele de la autoritățile publice locale, ce țin de stabilirea perimetrelor de ameliorare și să le pună la dispoziția Comisiei constituite prin ordinul ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului.

Criteriile principale de prioritizare a obiectelor sînt forma și intensitatea procesului de degradare a solului, precum și suprafața de teren afectată. Comisia, în limitele bugetului alocat, decide asupra includerii obiectelor pentru executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor în Lista obiectelor și mijloacelor financiare necesare în scopul realizării Planului de acțiuni (...) pentru anii 2017-2020.

Selectarea operatorilor economici care vor efectua lucrări de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor se va realiza prin intermediul procedurilor de achiziții conform prevederilor Legii nr. 131 din 3/2015 privind achizițiile publice.

Din considerentul că Programul de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2023, are o nouă abordare de implementare a proiectelor de îmbunătățiri funciare și majoritatea indicatorilor stabiliți în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2021-2023, urmează a fi realizați prin intermediul proiectului IFAD, se propune ca celelalte acțiuni stabilite în Planul de acțiuni să fie stimulate prin intermediul Agenția Intervenției și Plăți în Agricultură cu acordarea subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare.

Obiectivul Programului dat constituie prevenirea și stoparea eroziunii solului pentru asigurarea securității alimentare a țării. De calitatea solului depinde în mare măsură productivitatea culturilor agricole, dezvoltarea sectorului zootehnic, exportul de produse agroalimentare și bunăstarea populației și situația ecologică în țară.

Conform datelor instituțiilor științifice din domeniul solului prejudiciul anual adus economiei țării de procesele de degradare a solurilor este enorm. Astfel, ținînd cont de condițiile schimbărilor climatice, irigării terenurilor agricole cu apă necorespunzătoare s-au intensificat procesele de salinizare și alcalizare secundară a solurilor și intensificării presiunii antropice asupra resurselor de sol, ameliorarea și utilizarea durabilă a solurilor este unul din principalele obiective strategice în politica statului.

De asemenea, asigurarea științifică a lucrărilor ameliorare și utilizare durabilă a resurselor funciare este indispensabilă pentru realizarea argumentată a proiectelor de îmbunătățiri funciare.

Ținând cont că problema menținerii capacității de producție a terenurilor agricole este o preocupare strategică de securitate națională, iar sporirea fertilității solurilor va contribui la asigurarea securității alimentare a populației și la producerea volumului necesar de produse agricole pentru export se propune elaborarea unui nou document de politici în acest sens și un nou mecanism de implementare a acestora.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele principale care au adus la apariția problemei degradării solului sunt:

- 1) nerespectarea rotației asolamentelor;
- 2) reducerea culturilor furajere cu leguminoase;
- 3) reducerea utilizării îngrășămintelor organice și minerale;
- 4) lucrarea solului și practicile de recoltare necorespunzătoare;
- 5) modificarea condițiilor hidrologice;
- 6) defrișarea pădurilor și fîșiilor de protecție a cîmpurilor,
- 7) gestionarea necorespunzătoare a pășunelor;
- 8) utilizarea necorespunzătoare a utilajelor grele în agricultură;
- 9) degradarea biologică a solului.

Totodată, menționăm că Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 626/2011 expiră în anul 2020.

Din considerentul că noul proiect al Programului de de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2023, are o nouă abordare de implementare a proiectelor de îmbunătățiri funciare și majoritatea acțiunilor și indicatorilor stabiliți în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2021-2023 urmează a fi realizați prin intermediul proiectului IFAD, se propune ca celelalte acțiuni să fie stimulate prin intermediul AIPA, cu acordarea subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Fără o intervenție a statului va scădea capacitatea de producție a solurilor terenurilor agricole, ceea ce poate pune sub risc asigurarea securității alimentare a populației și micșorarea volumului de produse agricole și veniturilor populației.

Fără aprobarea unui nou mecanism de implementare există riscul neasigurării utilizării

eficiente și transparente a mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat pentru realizarea obiectivelor Programului.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul juridic actual aplicabil în domeniul îmbunătățirilor funciare sunt:

1. Codul funciar nr. 828/1991;
2. Legea nr.1247/1992 privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar;
3. Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului;
4. Legea privind protecția mediului înconjurător nr. 1515/1993;
5. Legea nr. 1538/1991 privind fondul ariilor naturale protejate de stat;
6. Legea nr. 440/1995 cu privire la zonele și fișiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă;
7. Legea nr. 171/2010 cu privire la asociațiilor utilizatorilor de apă pentru irigație;
8. Hotărârea Guvernului nr. 1001/2014 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional „Registrul solurilor Republicii Moldova”;
9. Hotărârea Guvernului nr. 1428/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea și locațiunea/arenda terenurilor aferente;
10. Hotărârea Guvernului nr. 1170/2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de transmitere, schimbare a destinației și schimb de terenuri;
11. Hotărârea Guvernului nr.1157/2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice “Măsurile de protecție a solului în cadrul practicilor agricole”;
12. Hotărârea Guvernului nr. 1075/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului privind consolidarea terenurilor agricole;
13. Hotărârea Guvernului nr. 626 din 20 august 2011 pentru aprobarea Programului de conservare și sporire a fertilității solului pentru anii 2011-2020, și Planul de acțiuni privind implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solului pentru anii 2011-2013;
14. Hotărârea Guvernului nr. 138/2014 pentru aprobarea Planului de acțiuni privind implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solului pentru anii 2014-2016;
15. Hotărârea Guvernului nr. 554/2017 pentru aprobarea Planului de acțiuni privind implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solului pentru anii 2017-2020;
16. Hotărârea Guvernului nr. 24/1995 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar general;

17. Hotărîrea Guvernului nr. 404/1994 despre aprobarea Principiilor de bază pentru restabilirea terenurilor degradate;
18. Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 409/2014;
19. Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2018-2020, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 745/2015.

Instrumente de implementare Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020”

1. Hotărîrea Guvernului nr. 691/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedurile de realizare a activităților de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor;
2. Ordinul Ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului nr. 210 din 24 septembrie 2018 „Cu privire la instituirea Comisiei de selectare a obiectelor și mijloacelor financiare necesare pentru realizarea Planului de acțiuni privind implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020” cu modificările ulterioare;
3. Ordinul Ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului nr. 105/2019 privind aprobarea Regulamentului de funcționare a Comisiei de selectare a obiectelor și mijloacelor financiare necesare pentru realizarea Planului de acțiuni privind implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020;
4. Ordinul Ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului nr. 54/2017 privind aprobarea Regulamentului Comisiei de evaluare a impactului Planului de acțiuni privind implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solului pentru anii 2014-2016.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025, include Obiectivele generale și specifice. La baza stabilirii Obiectivelor generale au stat concluziile evaluării Programului de conservare și sporire a fertilității solului pentru anii 2011-2020, și au fost identificate cele mai importante probleme din domeniu. Programul are drept scop implementarea următoarelor obiective generale:

Obiectivul nr. 1. Racordarea sistemului de cercetare și învățământ la prioritățile domeniului. Instituțiile de cercetări și învățământ vor asigura restructurarea organizațională și a programelor sistemului de învățământ agricol, elaborarea de programe de instruire a

deținătorilor de terenuri agricole privind măsurile de îmbunătățiri funciare, etc.

Obiectivul nr. 2. Aplicarea măsurilor pentru prevenirea și combaterea eroziunii solului. În acest sens, vor fi extinse lucrările de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor în scopul minimalizării proceselor de eroziune de suprafață și adâncime, stabilizării alunecărilor de teren și ravenelor.

Obiectiv specific. Eroziunea de suprafață - efectuarea măsurilor de protecție antierozională prin înființarea învelișurilor de ierburi (vii, livezi), reabilitarea învelișurilor de ierburi (pășuni), împădurirea terenurilor agricole supuse alunecărilor de teren.

Obiectiv specific. Eroziunea de adâncime - aplicarea măsurilor hidrotehnice și fitoameliorative pe terenurile afectate de ravene prin efectuarea amenajărilor antierozionale hidrotehnice și fitoameliorative.

Obiectiv specific. Eroziunea eoliană (deflația) - efectuarea lucrărilor de înființare/reabilitare a fișiilor forestiere de protecție, prin crearea fișiilor forestiere paravânt, plantațiilor agrosilvice, fișiilor riverane de protecție a apelor și fișiilor forestiere în ravene și vâlcele.

Obiectiv nr. 3 Aplicarea măsurilor de ameliorare a solurilor - efectuarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, în scopul soluționării problemelor pentru solurile cu exces de umiditate amplasate pe versanți și aplicării practicilor agricole prietenoase mediului etc.

Obiectiv specific: Măsuri de ameliorare chimică - Aplicarea măsurilor pedoameliorative prin efectuarea lucrărilor de ameliorare a solurilor sărăturate.

Obiectiv specific: Măsuri de ameliorare hidrică (amenajări de irigare, drenare/desecare) - reabilitarea sistemelor de irigare și desecare, curățarea canalelor de irigații și desecare pentru irigarea terenurilor agricole în scopul combaterii secetei pedologice.

Obiectivul nr. 4 Aplicarea măsurilor de conservare și sporire a fertilității solurilor - implementarea practicilor agricole prietenoase mediului.

Acțiunile și indicatorii de performanță pentru fiecare Obiectiv sunt stabilite în proiectul Planului de acțiuni privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2023.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea I – ”a nu face nimic”

Situația ”a nu face nimic” este descrisă la compartimentul ”Definirea problemei” și va determina posibile:

Avantaje:

Lipsa cheltuielilor administrative pentru elaborarea și promovarea proiectelor de Hotărâre de Guvern.

Dezavantaje:

1. Lipsa unui document de politici în domeniul îmbunătățirilor funciare și lipsa unui mecanism de implementare în acest sens.
2. Degradarea și scăderea capacității de producție a solurilor terenurilor agricole.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

În scopul soluționării problemelor ce țin de degradarea accelerată a resurselor de sol prin proiectele menționate se stabilesc în Planul de acțiuni (...) 2021-2023, acțiuni și indicatori de realizare a obiectivelor stabilite și mecanismul de implementare.

Impactul scontat presupune realizarea obiectivelor generale a Programului după cum urmează:

- 1) elaborarea și implementarea proiectelor de organizare și amenajare antierozională;
- 2) stabilizarea terenurilor deteriorate de alunecări și ravene;
- 3) ameliorarea solurilor sărăturate;
- 4) irigația solurilor pentru combaterea secetei pedologice și efectuarea monitoringului solurilor irigate;
- 5) împădurirea suprafețelor supuse alunecărilor de teren;
- 6) înființarea/reabilitarea fișiiilor forestiere de protecție paravânt;
- 7) crearea plantațiilor agrosilvice;
- 8) înființarea/reabilitarea gardurilor vii sau paravânturi;
- 9) crearea fișiiilor riverane de protecție a apelor;
- 10) crearea fișiiilor forestiere în ravene și vâlcele;
- 11) Curățarea canalelor de irigare și desecare.

Proiectul Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare întru implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol, stabilește măsuri, condiții și proceduri de acordare a subvențiilor în avans pentru:

- a) activitățile ce țin de prevenirea și combaterea eroziunii solului (eoliene și hidrice), pe terenuri agricole afectate de eroziune de suprafață și în adâncime;
- b) activitățile ce țin de ameliorarea chimică a solurilor, pe terenuri agricole cu soluri salinizate-solonețizate (semihidromorfe și hidromorfe);
- c) activitățile ce țin de ameliorare hidrică a solurilor (amenajări de irigare, și desecare);
- d) activități ce țin de conservare și sporire a fertilității solurilor terenurilor agricole

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea II - Aprobarea:

- Proiectului Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 (Planul de acțiuni privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2023).

- Proiectului de hotărîre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare întru implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol.

Prin aprobarea proiectelor indicate, se va institui norme clare, univoce și transparente care vor:

a) stabili obiective, acțiuni și indicatori de performanță pentru stoparea și sporirea capacității de producție a solului;

b) stabili condiții și proceduri de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Opțiunea I - A nu face nimic;

Costuri:

Costurile în lipsa intervenției propuse nu s-au identificat.

Beneficii:

Beneficii în lipsa intervenției propuse nu s-au identificat.

Efecte negative:

- 1) Lipsa unui document de politici în domeniu;
- 2) Implementarea defectuoasă a lucrărilor de îmbunătățiri funciare;

Riscuri:

- 1) provocările cu impact negativ asupra situației sociale, politice și economice a țării;
- 2) lipsa specialistilor în domeniu;
- 3) neîndeplinirea acțiunilor stabilite;
- 4) întârzierea finanțărilor;
- 5) grad scăzut de aplicare a proiectelor de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor.

Impactul:

- 1) lipsa cadrului normativ național;
- 2) neprotejarea solului împotriva acțiunii mecanice a apei și a vântului;
- 3) neameliorarea solurilor alcalice și saline;
- 4) neaplicarea practicilor de conservare și lucrare a solului;
- 5) neutilizarea materiilor organice exogene în culturile arabile (gunoiul de grajd natural);
- 6) neasigurarea rotației culturilor agricole;

7) poluarea mediului.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Opțiunea II - Aprobarea:

- Proiectului Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 (Planul de acțiuni privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2023).

- Proiectului de hotărîre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare întru implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025.

Costuri:

Costurile aferente intervenției statului în domeniul vizat presupun cheltuielile legate de elaborarea și publicarea proiectelor de acte normative.

Beneficii:

1. Asigurarea cadrului legislativ univoc și coerent;
2. Asigurarea capacității de producție a solului, securității alimentare a populației și majorarea veniturilor deținătorilor de terenuri;
3. Responsabilizarea deținătorilor de terenuri.

Riscuri:

Neaprobarea proiectului hotărîrii Guvernului în termen.

Neimplementarea acțiunilor stabilite.

Costuri de conformare:

1. Costuri de conformare nu sunt, doar diminuează cheltuielile deținătorilor de terenuri prin sprijin de la stat pentru efectuarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare.

Totodată, costurile financiare, precum și necesarul de resurse externe sînt reflectate în Planul de acțiuni pentru implementarea Programului. Sumele prevăzute pentru fiecare

obiectiv vor fi corelate cu prevederile Cadrului bugetar pe termen mediu pentru perioada corespunzătoare și legea bugetului de stat pe anul respectiv.

De asemenea, în Planul de acțiuni sunt redate estimativ resursele financiare necesare pentru implementarea fiecărui obiectiv specific în parte, cu indicarea cheltuielilor planificate pentru perioada următoare, în conformitate cu prevederile Cadrului bugetar pe termen mediu și a cheltuielilor estimate pentru perioada care excedează Cadrul bugetar pe termen mediu cu indicarea resurselor disponibile din partea partenerilor de dezvoltare. Astfel, conform Cadrul bugetar pe termen mediu pentru perioada 2021-2023 sunt prevăzute pentru linia bugetară de program (în prezent „Valorificarea terenurilor noi și sporirea fertilității solurilor) de circa 12,3 mil. lei/anual. În total pentru perioada 2021-2024 circa 36,9 mil.lei.

Totodată, în prezent, prin intermediul Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor IFAD (UCIP IFAD), sunt în proces de implementare două proiecte: Programul Rural de Reziliență Economico - Climatică Incluzivă (PRRECI) și Proiectul de Reziliență Rurală (PRR).

În cadrul proiectelor date sunt implementate măsuri prin alocarea granturilor competitive și acordarea asistenței tehnice pentru consolidarea capacităților și conștientizare în special, a producătorilor agricoli, în vederea combaterii degradării terenurilor și finanțarea măsurilor de adaptare a sistemelor de producție agricolă la schimbările climatice. Astfel, se acordă granturi competitive pentru producătorii agricoli și autoritățile publice locale pentru reabilitarea și înființarea fișii forestiere de protecție/silvo-pomicole, pentru înființarea/reabilitarea învelișurilor de ierburi, reabilitarea învelișurilor de ierburi, ameliorarea pășunilor, reabilitarea terenurilor degradate, fișii de filtrare, decontaminarea terenurilor poluate, terase înierbate, suprafețe împădurite supuse alunecărilor de teren.

În scopul dat se planifică în Planul de acțiuni (...) pentru anii 2021-2023 prin intermediul proiectului IFAD (UCIP IFAD) pentru anii 2021-2023, implementarea lucrărilor de reabilitare a învelișurilor de ierburi, ameliorarea pășunilor, reabilitarea terenurilor degradate, fișii de filtrare, decontaminarea terenurilor poluate, terase înierbate. Astfel, mijloacele financiare în acest scop sunt planificate în cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM), și constituie circa 624000 dolari (aproximativ 10,29 mil. lei).

La planificarea bugetară, o atenție deosebită se va atrage și asistenței externe, în contextul căreia se vor lua în calcul eventualele proiecte, care vor putea fi realizate în domeniul îmbunătățirilor funciare (*stimularea reabilitării sistemelor de irigare și desecare pentru atenuarea secetei pedologice și curățarea canalelor de irigare și desecare*). În CBTM pentru perioada 2021-2023 nu sunt planificate mijloace financiare pentru acțiunile date. Costrurile estimative de implementare a Programului (pe perioada de 3 ani) pentru fiecare obiectiv sunt redate în tabel.

Nr.	Denumirea Obiectivului	Mijloacele financiare planificate, mln. lei	
		TOTAL:	Inclusiv

			Buget de stat	Surse externe
1.	Obiectiv nr. 1 Racordarea sistemului de cercetare și învățământ la prioritățile domeniului			
2.	Obiectiv nr. 2 Aplicarea măsurilor pentru prevenirea și combaterea eroziunii solului	38538,24	38538,24	
3.	Obiectiv nr. 3 Aplicarea măsurilor de ameliorare a solurilor	3008300,0	1800,0	3006500
4.	Obiectivul nr. 4 Aplicarea măsurilor de conservare și sporire a fertilității solurilor	7020	7020	
	TOTAL Program:	3053858,24	47358,24	3006500

Impactul:

Impacturi negative la etapa elaborării AIR nu au fost identificate. Implementarea prevederilor ce urmează a fi stabilite în actele normative menționate nu va necesita careva costuri majore suplimentare din partea statului.

În urma intervenției statului vor fi următoarele impacturi pozitive:

- 1) elaborarea și implementarea proiectelor de organizare și amenajare antierozională;
- 2) stabilizarea terenurilor deteriorate de alunecări și ravene;
- 3) ameliorarea solurilor sărăturate;
- 4) irigația solurilor pentru combaterea secetei pedologice și efectuarea monitoringului solurilor irigate;
- 5) împădurirea suprafețelor supuse alunecărilor de teren;
- 6) înființarea/reabilitarea fișiilor forestiere de protecție paravânt;
- 7) crearea plantațiilor agrosilvice;
- 8) înființarea/reabilitarea gardurilor vii sau paravânturi;
- 9) crearea fișiilor riverane de protecție a apelor;
- 10) crearea fișiilor forestiere în ravene și vâlcele;
- 11) curățarea canalelor de irigare și desecare.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Putem menționa că **opțiunea nr. II** va oferi cele mai mari beneficii și avantaje economice, și sociale. Astfel, se optează pentru varianta nr. II, care răspunde criteriului de planificare a unei reglementări bune, clare atât pentru deținătorii de terenuri cât și pentru protecția solurilor terenurilor agricole.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Implementarea proiectelor de Hotărîri a Guvernului indicate sunt puse în sarcina Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, Agenției „Apele Moldovei”, Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor IFAD (UCIP IFAD), Agenția „Moldsilva” și I.P. „Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului „N. DIMO”

Nu necesită modificarea sau elaborarea altor acte normative. Totodată, se vor abroga:

- Ordinul Ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului nr. 210/2018 „Cu privire la instituirea Comisiei de selectare a obiectelor și mijloacelor financiare necesare pentru realizarea Planului de acțiuni privind implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020” cu modificările ulterioare;
- Ordinul Ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului nr. 105/2019 privind aprobarea Regulamentului de funcționare a Comisiei de selectare a obiectelor și mijloacelor financiare necesare pentru realizarea Planului de acțiuni privind implementarea

Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020;
- Ordinul Ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului nr. 54/2017 privind aprobarea Regulamentului Comisiei de evaluare a impactului Planului de acțiuni privind implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solului pentru anii 2014-2016.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Ca urmare a realizării primei etape a Programului (anii 2021-2023) vor fi monitorizați următorii indicatori de performanță:

- 1) Reabilitarea învelișurilor de ierburi, ameliorarea pășunilor, reabilitarea terenurilor degradate, fișii de filtrare, decontaminarea terenurilor poluate, terase înierbate, pe o suprafață de 150 ha;
- 2) Împădurirea suprafețelor supuse alunecărilor de teren pe o suprafață 200 ha;
- 3) Amenajări antierozionale hidrotehnice și fitoameliorative pe o suprafață 700 ha;
- 4) Înființarea/reabilitarea fișiiilor forestiere de protecție paravînt pe o suprafață totală de 70/25 ha;
- 5) Crearea plantațiilor agrosilvice pe o suprafață de 30 ha;
- 6) Înființarea/reabilitarea gardurilor vii sau paravânturi pe o suprafață totală de 10/5 ha;
- 7) Crearea fișiiilor riverane de protecție a apelor pe o suprafață de 30 (ha);
- 8) Crearea fișiiilor forestiere în ravene și vîlcele 20 ha;
- 9) Amendarea solurilor pe o suprafață de 300 ha;
- 10) Curățarea a 80 km canale de irigare și desecare;
- 11) Majorarea suprafețelor irigate cu 40 000 ha;
- 12) Efectuarea măsurilor de protecție a solului în cadrul practicilor agricole pe o suprafață de 3800 ha.

c) Identificați peste cît timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Odată cu aprobarea și intrarea în vigoare a hotărîrilor de Guvern indicate impactul pozitiv se va resimți în timp, după o evaluare anuală a implementărilor prevederilor propuse.

Activitățile de monitorizare și evaluare privind implementarea prezentului Program și a planurilor de acțiuni vor fi realizate după cum urmează:

- Rapoartele anuale și periodice, precum și raportul final privind evaluarea realizării prezentului Program vor fi elaborate de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în baza informațiilor și datelor furnizate de către autoritățile/instituțiile publice competente, partenerii de implementare, societatea civilă etc., pentru a se analiză gradul de

implementare a prevederilor Programului, în baza indicatorilor și a rezultatelor stabilite;

- Rapoartele de monitorizare vor fi publice și vor fi disponibile pe pagina web www.madrm.gov.md;

- Monitorizarea și coordonarea realizării prezentului Program la nivel național va fi efectuată de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în comun cu instituțiile responsabile de implementarea proiectelor lucrărilor de îmbunătățiri funciare protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor;

- Monitorizarea se va efectua prin colectarea semestrială de date privind indicatorii specificați, ce va oferi informații pentru posibile ajustări și replanificări pe parcursul implementării pentru îmbunătățirea rezultatelor finale și perfecționării planurilor viitoare;

- Evaluarea se va realiza după expirarea termenului mediu (3 ani) de implementare a Planului de acțiuni pentru perioada (evaluarea intermediară) și documentului de politici publice (evaluarea finală) după finalizarea perioadei de realizare a prezentului Program, prin elaborarea unui raport de evaluare, în scopul prezentării unei imagini obiective în conformitate cu criteriile stabilite.

De asemenea, se propune ca evaluarea să se efectueze de către o entitate independentă contractată sau de către partenerii de dezvoltare în conformitate cu procedurile stabilite și în baza rapoartelor de progres realizate în procesul de monitorizare.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Astfel, principalele părți interesate sunt:

- deținătorii de terenuri care sunt obligați să respecte, conform recomandărilor agrotehnice condițiile de exploatare a terenurilor, structura asolamentelor, să ia măsuri de prevenire și combatere a eroziunilor, a compactării solului, a alunecărilor de teren, a salinizării sau înmlăștinirii secundare, protecția solului și sporirea fertilității lui;

- autoritățile publice locale - care percep impozitul funciar și alte plăți pentru folosirea terenurilor;

- autoritățile administrative centrale interesate (Inspekția pentru protecția Mediului) care au obligația, competența de control și supraveghere a implementării politicilor din domeniul și constată și aplică sancțiuni ce țin de degradarea terenurilor, degradarea stratului fertil al solului, decopertarea neselectivă și folosirea stratului fertil contrar destinației, neîndeplinirea obligației de a aduce terenurile într-o stare care să asigure folosirea lor conform destinației, necultivarea terenurilor, neefectuarea măsurilor obligatorii de ameliorare a acestora, de protecție a solului etc.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Pentru a asigura transparența în procesul decizional, Analiza Impactului de Reglementare la proiectele menționate, Notele informative și proiectele au fost plasate pe

pagina-web oficială a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului www.madrm.gov.md la compartimentul „Transparență decizională” la rubrica „Proiecte de documente” pentru a fi accesibil publicului larg pentru prezentarea de propuneri și obiecții.

Totodată, din considerentul că proiectele de acte normative au impact asupra bugetului de stat proiectul AIR elaborat a fost remis spre examinare și avizare Ministerul Finanțelor.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiunea propusă</i>	<i>Opțiunea alternativă 1</i>	<i>Opțiunea alternativă 2</i>
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0	0	
povara administrativă	0	0	
fluxurile comerciale și investiționale	0	0	
competitivitatea afacerilor	0	0	
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0	0	
concurența pe piață	0	0	
activitatea de inovare și cercetare	0	0	
veniturile și cheltuielile publice	1	0	
cadrul instituțional al autorităților publice	0	0	
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0	0	
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0	0	
situația social-economică în anumite regiuni	1	0	
situația macroeconomică	0	0	
alte aspecte economice	0	0	
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0	0	
nivelul de salarizare	0	0	
condițiile și organizarea muncii	0	0	
sănătatea și securitatea muncii	0	0	
formarea profesională	0	0	
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	
nivelul veniturilor populației	1	0	

nivelul sărăciei	1	-1	
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0	0	
diversitatea culturală și lingvistică	0	0	
partidele politice și organizațiile civice	0	0	
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0	0	
modul sănătos de viață al populației	1	-1	
nivelul criminalității și securității publice	0	0	
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0	0	
nivelul și calitatea educației populației	0	0	
conservarea patrimoniului cultural	0	0	
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0	0	
accesul și participarea populației în activități sportive	0	0	
discriminarea	0	0	
alte aspecte sociale	0	0	
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0	0	
calitatea aerului	0	0	
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0	0	
biodiversitatea	0	0	
flora	0	0	
fauna	0	0	
peisajele naturale	0	0	
starea și resursele solului	+1	-1	
producerea și reciclarea deșeurilor	0	0	
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0	0	
consumul și producția durabilă	0	0	
intensitatea energetică	0	0	
eficiența și performanța energetică	0	0	
bunăstarea animalelor	0	0	
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0	0	
utilizarea terenurilor	1	+ 1	
alte aspecte de mediu	0	0	

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe

- proiectul preliminar al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 (Planul de acțiuni privind implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2023) și Nota informativă;
- proiectul preliminar al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare întru implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 și Nota informativă.